

FINANSTILSYNET

THE FINANCIAL SUPERVISORY
AUTHORITY OF NORWAY

Veiledning til regnskapsregler gjeldende for

Livsforsikringsforetak

Årsregnskapsforskrift og IFRS

DATO:
14.02.2023

Innhold

1	Innledning	3
2	Overordnet fremstilling av regelverket	4
2.1	Regnskapsmodell for konsernregnskap	4
2.2	Regnskapsmodell for selskapsregnskap	4
2.3	Forholdet mellom regnskaps- og virksomhetsregler	4
2.4	Tilgang til internasjonale regnskapsstandarder	5
2.5	Seneste lov- og forskriftsendringer	5
3	Innregning og måling	6
3.1	Oversikt	6
3.2	Forsikringsforpliktelser	6
3.3	Finansielle instrumenter	9
3.4	Eiendom	9
3.5	Investeringer i datterforetak, tilknyttet foretak og felleskontrollert virksomhet	10
3.6	Måling av eiendeler og forpliktelser til virkelig verdi	10
3.7	Ytelser til ansatte	11
3.8	Andre måle- og innregningsregler	11
4	Resultatregnskap	13
4.1	Generelt	13
4.2	Netto inntekter fra investeringer	13
4.3	Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser	14
4.4	Andre inntekter og kostnader (OCI)	15
4.5	Flytting av forsikringskontrakter	16
5	Balansen	17
5.1	Generelt	17
5.2	Investeringer i finansielle instrumenter og eiendom	17
5.3	Finansielle eiendeler som ikke er investeringer	18
5.4	Forskuddsbetalte kostnader og ikke mottatte inntekter	18
5.5	Gjenforsikringsandel av forsikringsforpliktelser	18
5.6	Egenkapital og ansvarlig lånekapital mv.	18
5.7	Forsikringsforpliktelser	18
5.8	Påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter	19
6	Noteopplysninger	20
6.1	Generelt	20
6.2	Opplysningskrav i samsvar med IFRS	20
6.3	Opplysningskrav utover IFRS	21

1 Innledning

Dette dokumentet gir veiledning til regnskapsregelverket som gjelder for livsforsikringsforetak. Forholdet til virksomhetsreglene i forsikringsvirksomhetsloven kommenteres også. For omtale av regnskapsregelverket for skadeforsikringsforetak vises det til egen veiledning.

Livsforsikringsforetak skal utarbeide årsregnskap i henhold til regnskapsloven, med de tillegg og unntak som følger av forskrift 18. desember 2015 nr. 1824 om årsregnskap for livsforsikringsforetak (heretter årsregnskapsforskriften).

I kapittel 2 gis det en overordnet fremstilling av regelverket. Kapittel 3 omhandler innregning og måling, kapittel 4 omhandler resultatregnskapet, kapittel 5 omhandler balansen og kapittel 6 omhandler noteopplysninger.

Denne veiledningen erstatter veiledningen datert 6. februar 2017.

2 Overordnet fremstilling av regelverket

2.1 Regnskapsmodell for konsernregnskap

Livsforsikringsforetak med utstedte verdipapirer notert på regulert marked i EØS-området har plikt til å utarbeide konsernregnskap etter de internasjonale regnskapsstandardene (IFRS)¹. IFRS 17 *Forsikringskontrakter* er fra 1. januar 2023 pliktig å anvende i konsernregnskapet til disse foretakene.

Konsernregnskap for øvrige livsforsikringsforetak skal utarbeides enten etter IFRS eller etter nasjonale regler delvis tilpasset IFRS (regulert gjennom årsregnskapsforskriften).

Livsforsikringsforetak som utarbeider konsernregnskap etter IFRS, har både en rett og en plikt til å følge alle bestemmelsene i IFRS. Det innebærer at nasjonale regnskapsregler om utarbeidelse av konsernregnskap i hovedsak ikke gjelder, jf. regnskapsloven § 3-1 fjerde ledd og årsregnskapsforskriften § 1-3 andre ledd.

2.2 Regnskapsmodell for selskapsregnskap

Livsforsikringsforetakenes selskapsregnskap dekker ulike informasjonsbehov. Selskapsregnskapet skal gi et rettviseende bilde av foretakets finansielle stilling og resultat. Samtidig gir det informasjon om midler tilordnet forsikringskontraktene (forsikringskundernes midler), kundeoverskudd og overskuddsdisponering etter virksomhetsreglene i forsikringsvirksomhetsloven (heretter omtalt som kunderegnskap), se nærmere omtale i punkt 2.3 og 3.2.

Selskapsregnskapet skal utarbeides delvis i samsvar med IFRS med de begrensninger og tillegg som følger av særskilte bestemmelser i årsregnskapsforskriften, jf. § 1-2. Særskilte bestemmelser om innregning og måling, oppstillingsplaner og noteopplysninger er gitt i forskriftens kapittel 3, 4 og 5. Det er ikke anledning til å anvende bestemmelsene i IFRS 17 om forsikringskontrakter i selskapsregnskapet.

2.3 Forholdet mellom regnskaps- og virksomhetsregler

Virksomhetsreglene i forsikringsvirksomhetsloven inneholder krav til føring av kunde-regnskap som viser forsikringskapitalen knyttet til hver kontrakt (forsikringskundernes midler). Livsforsikringsforetakene skal også ha et kursreguleringsfond og et risikoutjevningss-fond. I foretakenes selskapsregnskap skal forsikringsforpliktelse tilsvare forsikringskapital og kursreguleringsfond, mens risikoutjevningssfondet inngår i egenkapitalen.

Forvaltningskapitalen skal etter virksomhetsreglene deles inn i kollektivporteføljen, investeringsvalgporteføljen og selskapsporteføljen, jf. forsikringsvirksomhetsloven § 3-11. Regnskapsreglene krever at selskapsregnskapets balanse viser foretakets eiendeler fordelt på disse tre porteføljene, jf. årsregnskapsforskriften § 4-5.

---

¹ Slik de er godkjent av EU, og for norske foretak slik de er tatt inn i vedlegg til forskrift 17. desember 2004 nr. 1852 om vedtatte internasjonale regnskapsstandarder.

Etter forsikringsvirksomhetsloven skal verdsettelse av eiendeler i forbindelse med tilordning av avkastning og overskudd til kundene beregnes i samsvar med målreglene i årsregnskapsforskriften, jf. forsikringsvirksomhetsloven § 3-13 femte ledd. Det forhold at målreglene for eiendeler har betydning for tilordning av avkastning og overskudd til kundene, har medført at målreglene på noen områder avviker fra IFRS.

Solvens II-regelverket har egne regler for verdsettelse av eiendeler og forpliktelser. Regnskapstall kan imidlertid benyttes for solvensformål for poster hvor regelverkene er sammenfallende.

Forsikringsvirksomhetslovens resultatbegreper og overskudd på avkastnings- og risikoresultat, er knyttet til forsikringskontraktene (kundene), til forskjell fra resultat etter årsregnskapsforskriften som gjelder forsikringsforetaket. Tilordning av overskudd til forsikringskontraktene etter forsikringslovgivningen vil imidlertid påvirke foretakets resultat ved at overskudd på avkastningsresultatet og risikoresultatet (etter eventuell avsetning til risikoutjevningfondet) inngår som kostnadsposter i resultatregnskapet.

2.4 Tilgang til internasjonale regnskapsstandarder

Regelverket for avleggelse av årsregnskap for livsforsikringsforetak er regulert i regnskapsloven, i årsregnskapsforskriften for livsforsikringsforetak samt i EU-godkjente internasjonale regnskapsstandarder.

De internasjonale regnskapsstandardene og endringer i disse standardene er formelt sett inntatt som vedlegg til forskrift 17. desember 2004 nr. 1852 om gjennomføring av EØS-regler om vedtatte internasjonale regnskapsstandarder (IFRS-forskriften). EU-godkjente endringer tas inn i vedlegg separat og fortløpende.

2.5 Seneste lov- og forskriftsendringer

Årsregnskapsforskriften er endret med virkning fra 1. januar 2023 for å hensynta IFRS 9 *Finansielle instrumenter*. Det er også noen mindre endringer i forskriften med bakgrunn i at den midlertidige standarden om forsikringskontrakter i IFRS (IFRS 4 *Forsikringskontrakter*) nå er erstattet av en fullstendig standard, IFRS 17 *Forsikringskontrakter*. Livsforsikringsforetak er imidlertid ikke gitt anledning til å anvende denne standarden i selskapsregnskapet. Det er også innført nye poster i resultatregnskap og balanse, jf. årsregnskapsforskriften §§ 4-4 og 4-5, som følge av nye virksomhetsregler om bufferfond i kommunale pensjonsordninger, jf. forsikringsvirksomhetsloven § 4-10a, gjeldende fra 1. januar 2022. Bufferfondet erstattet tilleggsavsetninger og kursreguleringsfond for disse ordningene.

3 Innregning og måling

3.1 Oversikt

Reglene for innregning og måling av eiendeler og forpliktelse i selskapsregnskapet er gitt i årsregnskapsforskriften kapittel 3.

På sentrale områder - som forsikringsforpliktelse, finansielle instrumenter, eiendom og investeringer i datterforetak mv. og ytelser til ansatte - er det gitt egne bestemmelser i forskriften, se punktene 3.2 til 3.5 og 3.7 nedenfor for nærmere omtale. Det er også en egen bestemmelse om måling av eiendeler og forpliktelse til virkelig verdi, se punkt 3.6.

For øvrig skal store livsforsikringsforetak² anvende IFRS med mindre nærmere spesifiserte bestemmelser i forskrift om forenklet anvendelse av internasjonale regnskapsstandarder kommer til anvendelse, se punkt 3.8.1. Små livsforsikringsforetak kan velge mellom å anvende IFRS og nærmere spesifiserte bestemmelser i forskrift om forenklet anvendelse av internasjonale regnskapsstandarder eller å anvende regnskapsloven kapittel 4 og 5, se punkt 3.8.2.

3.2 Forsikringsforpliktelser

3.2.1 Generelt

I konsernregnskap som utarbeides etter IFRS, skal forsikringskontrakter fra 1. januar 2023 regnskapsføres i samsvar med IFRS 17 *Forsikringskontrakter*. Det er ikke anledning til å anvende standarden i selskapsregnskapet.

I selskapsregnskapet skal forsikringskapital og kursreguleringsfond, jf. forsikringsvirksomhetsloven § 3-8 og § 3-21, innregnes som forsikringsforpliktelse, jf. årsregnskapsforskriften § 3-1 første ledd. Forsikringsvirksomhetsloven benytter begrepet "*forsikringskapital*" som en samlebetegnelse for alle reserver/fond som er tilordnet den enkelte forsikringskontrakt og tilsvarer kundens midler, se nærmere omtale i punkt 3.2.2.

Kursreguleringsfond fordeles ikke på den enkelte kontrakt, se nærmere omtale i punkt 3.2.3. Risikoutjevningfond, jf. forsikringsvirksomhetsloven § 3-22, skal ikke innregnes som forsikringsforpliktelse, men som egenkapital, jf. årsregnskapsforskriften § 3-2.

Forsikringsforpliktelser skal måles i samsvar med forsikringsvirksomhetsloven kapittel 3, jf. årsregnskapsforskriften § 3-1 andre ledd. Det vil si at forsikringsforpliktelsene beregnes på samme måte som i kunderegnskapet med tillegg av kursreguleringsfondet, men forskjellig fra beregningene for solvensformål (Solvens II).

3.2.2 Forsikringskapital

Livsforsikringsforetak skal føre et eget kunderegnskap med oversikt over forsikringskapitalen, jf. forsikringsvirksomhetsloven § 3-8. I årsregnskapet skal denne forsikringskapitalen innregnes som forsikringsforpliktelse. Det fremgår av lovbestemmelsen at

---

² Se definisjon i årsregnskapsforskriften § 1-5 første ledd

forsikringskapital består av premiereserve, pensjonskapital, tilleggsavsetninger, premiefond, innskuddsfond, pensjonistenes overskuddsfond, pensjonsreguleringsfond, reguleringsfond og bufferavsetning. Finanstilsynet legger til grunn at pensjonsbeholdning slik den er definert i lov om tjenestepensjon § 1-2 også skal inngå i forsikringskapitalen.

For kommunale pensjonsordninger består forsikringskapital av premiereserve, bufferfond, premiefond, og eventuelt bufferavsetning for pensjonsordninger med flerårig avkastningsgaranti.

I årsregnskapets balanse benyttes ikke forsikringskapital som begrep. I stedet vises ulike avsetninger/fond som nevnt over fordelt på forsikringskontrakter med kontraktsfastsatte forpliktelser (balansepost 13) og forsikringskontrakter med særskilt investeringsportefølje (balansepost 14), se nærmere omtale i punkt 5.7.

Nedenfor følger nærmere omtale av de mest sentrale avsetningene i forsikringskapitalen.

Premiereserve knyttet til kontraktsfastsatte forpliktelser (balansepost 13.1)

Premiereserven knyttet til kontraktsfastsatte forpliktelser beregnes som forskjellen mellom nåverdien av forsikringsforetakets fremtidige forpliktelser og nåverdien av foretakets fremtidige nettopremier, jf. forsikringsvirksomhetsloven § 3-9. I nåverdiberegningen benyttes ulike diskonteringsrenter som holdes fast gjennom kontraktsperioden selv om markedsrenten har endret seg siden kontrakten ble inngått. Videre innebærer gjeldende prinsipper at eventuelle "svakheter" i det forsikringstekniske beregningsgrunnlaget ikke er synlig i regnskapet, jf. den situasjon at avsetningene trappes gradvis opp i situasjoner der man har konstatert behov for å styrke det biometriske grunnlaget relatert til dødelighet og uførhet.

Pensjonskapital (balansepost 14.1 og 13.1)

Pensjonskapital beregnes for forsikringskontrakter opprettet i medhold av innskuddspensjonsloven. Pensjonskapital defineres som innskudd foretatt i samsvar med innskuddsplanen med tillegg av tilført avkastning, samt tilført innskudd i henhold til forsikring av innskuddsfritak ved uførhet. I begrepet pensjonskapital inngår også eventuelle tilleggsavsetninger. I årsregnskapets balanse føres imidlertid tilleggsavsetninger på egen linje under henholdsvis post 13 og post 14, se nedenfor og punkt 5.7 for nærmere omtale.

Tilleggsavsetninger (balansepost 13.2 og 14.2)

Tilleggsavsetninger er avsetninger utover minstekravet til premiereserve, jf. forsikringsvirksomhetsloven § 3-19. Avsetningen anvendes til å dekke det årlige avkastningskravet til premiereserve i tilfeller hvor avkastningen på tilknyttede eiendeler ikke er tilstrekkelig til å dekke kravet. Summen av premiereserve og tilleggsavsetninger knyttet til en kontrakt med kontraktsfastsatte forpliktelser kan ellers ikke reduseres på annen måte enn ved utbetaling til forsikrede. Bestemmelsene om tilleggsavsetninger gjelder ikke for kommunale pensjonsordninger, se nedenfor.

Bufferfond for kommunale pensjonsordninger (balansepost 13.4 og 14.3)

I kommunale pensjonsordninger kan hele eller deler av overskuddet på avkastningsresultatet for den enkelte kontrakt avsettes til bufferfondet, jf. forsikringsvirksomhetsloven § 4-10a. Bufferfondet kan benyttes til å dekke opp for at avkastningen ikke er stor nok til å dekke det årlige kravet til økning av premiereserven etter premieberegningens grunnlaget.

Premiefond, innskuddsfond og fond for regulering av pensjoner mv. (balansepost 13.5 og 14.4)

Pensjonsordninger i medhold av lov om foretakspensjon skal opprette et premiefond, hvor forsikringstaker kan foreta ekstra betalinger til forsikringsforetaket til dekning av premier for de ansatte (de forsikrede) i senere år. Tilsvarende gjelder kommunale pensjonsordninger. Den enkelte forsikringskontrakts overskudd på avkastningsresultatet og risikoresultatet tilordnes premiefondet etter nærmere regler. Pensjonsordninger etter lov om tjenstepensjon skal også opprette premiefond.

Tilsvarende som for ytelsesbaserte pensjonsordninger er det etter lov om innskuddspensjon i arbeidsforhold et krav for innskuddsbaserte pensjonsordninger å opprette et innskuddsfond. Forsikringstaker kan foreta tilskudd til fondet, som kan benyttes til pensjonssparing for de ansatte (de forsikrede) i senere år. Også for innskuddsbaserte pensjonsordninger skal overskudd etter nærmere regler tilføres innskuddsfondet.

Fond for regulering av pensjoner er et samlebegrep for pensjonistenes overskuddsfond, pensjonsreguleringsfond og reguleringsfond. Pensjonistenes overskuddsfond er regulert i foretakspensjonsloven, mens pensjonsreguleringsfond og reguleringsfond følger av lov om tjenstepensjon.

Pensjonistenes overskuddsfond tilføres årlig overskudd tilordnet premiereserven knyttet til pensjoner under utbetaling. Overskuddet skal hvert år benyttes som engangspremie til regulering av pensjonsytelser etter nærmere regler. Midler som ikke benyttes til regulering av pensjoner tilføres pensjonsordningens premiefond.

Pensjonsreguleringsfond er pensjonsordningens fond for premie til dekning av årlig regulering av pensjoner under utbetaling. Reguleringsfond er pensjonsordningens fond for midler til dekning av årlig regulering av medlemmenes pensjonsbeholdninger.

3.2.3 Kursreguleringsfond

Kursreguleringsfond skal innregnes som forsikringsforpliktelse, jf. årsregnskapsforskriften § 3-1 første ledd, og balanseføres i post 13.3. Det fremgår av forsikringsvirksomhetsloven § 3-21 at kursreguleringsfondet skal tilsvare summen av urealiserte gevinster på finansielle omløpsmidler som inngår i kollektivporteføljen. Netto urealiserte gevinster på slike eiendeler skal overføres til kursreguleringsfondet og vil ikke inngå i årlig avkastning som tilordnes forsikringskontraktene. Bestemmelsene om kursreguleringsfond gjelder ikke for kommunale pensjonsordninger.

3.2.4 Gjenforsikringsandeler

Gjenforsikringsandeler skal innregnes som eiendel, jf. årsregnskapsforskriften § 3-1 tredje ledd. Gjenforsikringsandelen av forsikringsforpliktelser (brutto) omfatter de beløp som foretaket forventer å motta fra gjenforsikringsforetak i henhold til inngåtte gjenforsikringsavtaler. Dersom gjenforsikringsavtalen har falt i verdi skal gjenforsikringsandelens balanseførte verdi reduseres tilsvarende.

3.3 Finansielle instrumenter

3.3.1 Generelt

I konsernregnskap som utarbeides etter IFRS, skal finansielle instrumenter innregnes og måles i samsvar med IFRS 9 *Finansielle instrumenter*. Standarden gjelder også i selskapsregnskapet, men årsregnskapsforskriften § 3-4 andre punktum tillater at foretakene anvender amortisert kost i større grad enn det som følger av IFRS 9, se punkt 3.3.3.

I IFRS 9 er virkeområdet definert som alle finansielle instrumenter med enkelte nærmere spesifiserte unntak, jf. IFRS 9.2.1. Tilsvarende virkeområde gjelder etter årsregnskapsforskriften § 3-4. For eierinteresser i datterforetak, tilknyttet foretak og felles kontrollert virksomhet gjelder årsregnskapsforskriften §§ 3-7 og 3-8, se nærmere omtale i punkt 3.5.

3.3.2 Målekategorier i IFRS 9

IFRS 9 inneholder tre verdsettelseskategorier for finansielle eiendeler:

1. Amortisert kost
2. Virkelig verdi med resultatføring over andre inntekter og kostnader (OCI³)
3. Virkelig verdi med resultatføring over resultatet

Verdsettelse til amortisert kost gjelder bare for finansielle eiendeler som er renteinstrumenter⁴ og som innehas i en virksomhetsmodell der formålet er å holde finansielle eiendeler for å motta kontraktsregulerte kontantstrømmer.

Dersom renteinstrumentene innehas i en virksomhetsmodell hvor formålet både er (1) å holde til forfall og (2) å selge eiendelen, krever IFRS 9 at den verdsettes til virkelig verdi med resultatføring over andre inntekter og kostnader (OCI), se imidlertid punkt 3.3.3.

Finansielle eiendeler som ikke tilfredsstillr disse kriteriene (nr.1 og nr.2) skal verdsettes til virkelig verdi med resultatføring over resultatet (nr. 3).

3.3.3 Utvidet adgang til anvendelse av amortisert kost

I selskapsregnskapet kan livsforsikringsforetak velge amortisert kost som verdsettelsesprinsipp også for finansielle eiendeler som er renteinstrumenter som innehas i en virksomhetsmodell hvor formålet både er (1) å holde til forfall og (2) å selge eiendelen, jf. årsregnskapsforskriften § 3-4 andre punktum. Nærmere kriterier for hvilke eiendeler dette gjelder er gitt i IFRS 9.4.1.2A.

3.4 Eiendom

3.4.1 Investerings eiendom

I IFRS skiller det mellom investeringseiendom og eierbenyttet eiendom, jf. definisjoner i IAS 40 *Investerings eiendom* nr. 5. Investerings eiendommer kan etter IAS 40 enten måles etter en

³ Other Comprehensive Income

⁴ IFRS 9 benytter følgende beskrivelse: "kontraktsvilkårene for den finansielle eiendelen fører på bestemte tidspunkter til kontantstrømmer som utelukkende er betaling av hovedstol og utestående renter på hovedstol", ofte omtalt som SPPI (solely payment of principal and interest)

virkelig verdi-modell eller en anskaffelseskostmodell. Livsforsikringsforetak skal anvende virkelig verdi-modellen i IAS 40 på alle sine investeringseiendommer, jf. årsregnskapsforskriften § 3-5. Modellen innebærer måling til virkelig verdi med resultatføring av verdiendringer, jf. IAS 40.33-55.

3.4.2 Eierbenyttet eiendom

Eierbenyttet eiendom kan etter IAS 16 *Eiendom, anlegg og utstyr* enten måles etter en verdireguleringsmodell eller en anskaffelseskostmodell. Livsforsikringsforetak skal anvende verdireguleringsmodellen i IAS 16 på eierbenyttet eiendom, jf. årsregnskapsforskriften § 3-6. Standarden gir nærmere regler for når endringer i en eierbenyttet eiendoms balanseførte verdi som følge av en verdiregulering, skal føres som andre inntekter og kostnader, se punkt 4.4, eller over ordinært resultat.

Verdiregulert beløp for en eierbenyttet eiendom er den virkelige verdien på det tidspunktet da beløpet ble verdiregulert, med fradrag for eventuell senere akkumulert avskrivning og eventuelle senere akkumulerte tap ved verdifall, jf. IAS 16.31. Verdireguleringer skal gjøres med tilstrekkelig hyppighet til at den balanseførte verdien ikke avviker vesentlig fra den verdi som ville ha blitt beregnet ved hjelp av den virkelige verdien på balansedagen.

Avskrivninger foretas i samsvar med IAS 16.43-62, mens vurdering av hvorvidt en eiendom har falt i verdi, foretas med anvendelse av IAS 36 *Verdifall på eiendeler*, jf. IAS 16.63.

3.5 Investeringer i datterforetak, tilknyttet foretak og felleskontrollert virksomhet

Investeringer i datterforetak og tilknyttet foretak som helt eller delvis inngår i kollektivporteføljen og/eller investeringsvalgporteføljen, skal i selskapsregnskapet regnskapsføres etter egenkapitalmetoden eller i samsvar med IFRS 9, jf. årsregnskapsforskriften § 3-7. Regnskapsføring etter IFRS 9 innebærer måling til virkelig verdi.

Investeringer i datterforetak og tilknyttet foretak som kun inngår i selskapsporteføljen, kan som alternativ til egenkapitalmetoden og IFRS 9 regnskapsføres etter kostmetoden, jf. årsregnskapsforskriften § 3-7 siste punktum.

Investeringer i felleskontrollert virksomhet som helt eller delvis inngår i kollektivporteføljen og/eller investeringsvalgporteføljen, skal i selskapsregnskapet regnskapsføres etter bruttometoden, egenkapitalmetoden eller i samsvar med IFRS 9, jf. årsregnskapsforskriften § 3-8. Dersom investeringen kun inngår i selskapsporteføljen kan alternativt kostmetoden benyttes, jf. § 3-8 siste punktum.

3.6 Måling av eiendeler og forpliktelser til virkelig verdi

Etter årsregnskapsforskriften § 3-9 skal eiendeler og forpliktelser som måles til virkelig verdi etter IFRS, måles i samsvar med IFRS 13 *Måling av virkelig verdi*. For livsforsikringsforetak innebærer dette at IFRS 13 kommer til anvendelse på finansielle instrumenter som måles til virkelig verdi, investeringseiendom og eierbenyttet eiendom samt investeringer i

datterforetak, tilknyttet foretak og felleskontrollert virksomhet som regnskapsføres etter IFRS 9, se punkt 3.3, 3.4 og 3.5. Tilsvarende gjelder for øvrige områder der livsforsikringsforetakene måler eiendeler eller forpliktelser til virkelig verdi i samsvar med IFRS-standarder som er omfattet av virkeområdet til IFRS 13.

Virkelig verdi er definert i IFRS 13.9-10 som den pris som ville blitt oppnådd ved salg av en eiendel eller betalt for å overføre en forpliktelse i en velordnet transaksjon mellom markedsdeltakere på måletidspunktet. De enkelte bestanddelene i definisjonen er regulert i IFRS 13.11-26. Definisjonens anvendelse på ikke-finansielle eiendeler er nærmere utdypet i IFRS 13.27-31. Definisjonens anvendelse på forpliktelser mv. er nærmere utdypet i IFRS 13.34-41.

IFRS har også bestemmelser om:

- Anvendelse på finansielle eiendeler og finansielle forpliktelser med utlignende posisjoner i markedsrisiko eller kredittrisiko, jf. IFRS 13.48-56.
- Virkelig verdi ved førstegangsinnregning, jf. IFRS 13.57-60.
- Verdsettingsmetoder og inndata for verdsettingsmetoder, jf. IFRS 13.61-71.
- Hierarki for virkelig verdi i tre nivåer basert på typen inndata som benyttes i målingen, jf. IFRS 13.72-90.

Det vises også til standardens vedlegg B som gir veiledning til bestemmelsene.

3.7 Ytelser til ansatte

Ytelser til ansatte, herunder pensjonsforpliktelser, skal innregnes og måles i samsvar med IAS 19 *Ytelser til ansatte*, jf. årsregnskapsforskriften § 3-10.

3.8 Andre måle- og innregningsregler

3.8.1 Store livsforsikringsforetak

På andre områder enn de som er omtalt i punkt 3.2 til 3.7, skal store livsforsikringsforetak anvende måle- og innregningsregler i IFRS med mindre årsregnskapsforskriften § 3-11 første ledd kommer til anvendelse. Etter årsregnskapsforskriften § 3-11 første ledd kan IFRS fravikes i samsvar med forskrift om forenklet anvendelse av internasjonale regnskapsstandarder § 3-1 nr. 1 til 3 og § 3-2 nr. 1. Ved fravik fra IFRS skal det gis opplysninger om dette, jf. årsregnskapsforskriften § 5-1 andre ledd.

Forskrift om forenklet anvendelse av internasjonale regnskapsstandarder § 3-1 nr. 1 til 3 gjelder ved utarbeidelse av selskapsregnskap. Bestemmelsene gjelder også ved utarbeidelse av konsernregnskap med mindre konsernregnskapet utarbeides fullt ut etter IFRS, jf. regnskapsloven § 3-9 første til fjerde ledd. Bestemmelsene innebærer en adgang til å regnskapsføre utbytte og konsernbidrag i samsvar med regnskapslovens bestemmelser istedenfor IFRS, jf. forskrift om forenklet anvendelse av internasjonale regnskapsstandarder § 3-1 nr. 3. Det er videre adgang til å fravike IFRS 5 *Anleggsmidler holdt for salg og avvirket virksomhet*, jf. § 3-1 nr. 2 og en bestemmelse i IFRS 1 *Førstegangsanvendelse av internasjonale standarder for finansiell rapportering*, jf. § 3-1 nr. 1.

Forskrift om forenklet anvendelse av internasjonale regnskapsstandarder § 3-2 nr. 1 gjelder selskapsregnskap til livsforsikringsforetak som utarbeider konsernregnskap. Bestemmelsene innebærer en adgang til å fravike en bestemmelse i IAS 16 *Eiendom, anlegg og utstyr*.

3.8.2 Små livsforsikringsforetak

Små livsforsikringsforetak kan, på andre områder enn de som er omtalt i punkt 3.2 til 3,7, velge mellom å anvende

- (1) IFRS og nærmere spesifiserte bestemmelser i forskrift om forenklet anvendelse av internasjonale regnskapsstandarder (se punkt 3.8.1) eller
- (2) regnskapsloven kapittel 4 og 5, jf. årsregnskapsforskriften § 3-11 andre ledd.

Anvendelse av regnskapsloven kapittel 4 og 5 på enkeltområder innebærer også anvendelse av eventuelle relevante norske regnskaps-standarder. Det skal opplyses i noter til regnskapet hvilke fravik fra IFRS som er benyttet, jf. årsregnskapsforskriften § 5-1 andre ledd.

4 Resultatregnskap

4.1 Generelt

I selskapsregnskapet skal resultatregnskapet presenteres i samsvar med oppstillingsplanen i § 4-4 i årsregnskapsforskriften. Resultatregnskapet er sammensatt av teknisk regnskap, ikke-teknisk regnskap, skattekostnader og andre inntekter og kostnader. Teknisk regnskap skal inneholde inntekter og kostnader fra forsikringsdriften (post 1 til 11), mens ikke-teknisk regnskap skal inneholde andre inntekter og kostnader (post 12 til 15). Det innebærer blant annet at inntekter og kostnader fra investeringer i kollektivporteføljen og investeringsvalgporteføljen føres under teknisk regnskap (henholdsvis post 2 og 3), mens inntekter og kostnader fra investeringer i selskapsporteføljen føres under ikke-teknisk regnskap (post 12).

Oppstillingsplanens post for andre inntekter og kostnader (post 19) har sin bakgrunn i at IFRS krever at enkelte typer av verdiendringer skal vises atskilt fra ordinært resultat. Dersom verdiendringer som føres i post 19 påvirker forsikringsforpliktelsene (forsikringskapital og kursreguleringsfond), føres endringer i forpliktelsene i post 19.1.4 og 19.2.4. For øvrig føres endringer i forsikringsforpliktelser i den "vanlige" delen av resultatregnskapet, se nærmere omtale i punkt 4.3 og 4.4.

Nærmere omtale av enkelte poster i resultatregnskapet er gitt nedenfor. Det vises ellers til ledsagende bestemmelser til resultatposter i forskriftens kapittel 4, jf. §§ 4-8 til 4-13.

4.2 Netto inntekter fra investeringer

Inntekter og kostnader fra investeringer presenteres særskilt for kollektivporteføljen, investeringsvalgporteføljen og selskapsporteføljen. Med investeringer menes eiendeler i balansepost 2, 6 og 8, samt eventuelle finansielle derivater som er forpliktelser (post 17.4) dersom derivatene inngår i kundeporteføljene.

4.2.1 Inntekter fra datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak

I resultatpost 2.1, 3.1 og 12.1 føres inntekter, herunder negative inntekter, fra investeringer i datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak. Det presiseres at verdiendringer på investeringer i datterforetak mv. ved måling til virkelig verdi etter IFRS 9, presenteres i resultatpost 2.1, 3.1 og 12.1, og ikke i resultatposten for verdiendringer på investeringer (resultatpost 2.4, 3.4 og 12.4). Tilsvarende skal realiserte gevinster og tap på investeringer i datterforetak mv. presenteres i resultatpost 2.1, 3.1 og 12.1, og ikke i resultatpost 2.5, 3.5 og 12.5.

4.2.2 Renteinntekter og utbytte mv. på finansielle eiendeler

I resultatpost 2.2 føres renteinntekter og utbytteinntekter fra finansielle eiendeler som inngår i balansepostene 6.3 og 6.4 herunder renteinntekter og utbytteinntekter fra finansielle eiendeler som vurderes til virkelig verdi. I resultatpost 3.2 føres renteinntekter og utbytteinntekter fra finansielle eiendeler som inngår i balansepostene 8.3 og 8.4. I resultatpost 12.2 føres renteinntekter og utbytteinntekter fra finansielle eiendeler som inngår i balansepostene 2.3 og 2.4. Renteinntektene innregnes i henhold til effektiv rente-metoden i IFRS 9.5.4.1-5.4.2.

Renteinntekter fra andre eiendeler føres i post 4 (Andre forsikringsrelaterte inntekter) eller post 13 (Andre inntekter), avhengig av om inntektene er relatert til forsikringsdriften eller ikke.

Rentekostnader knyttet til finansielle derivater med negativ verdi som inngår i kundeporteføljene, se punkt 5.2.2, føres i resultatpost 2.2 og 3.2. Øvrige rentekostnader, herunder rentekostnader fra finansielle forpliktelser som vurderes til virkelig verdi, føres i resultatpost 14.2, eventuelt resultatpost 10 dersom rentekostnadene er relatert til forsikringsdriften. Rentekostnadene innregnes i henhold til effektiv rente-metoden i IFRS 9.

4.2.3 Netto driftsinntekt fra eiendom

Resultatpost 2.3, 3.3 og 12.3 omfatter inntekter og kostnader i forbindelse med forsikringsforetakets drift av eiendommer som forsikringsforetaket eier direkte. Det presiseres at avskrivninger på verdiregulert eierbenyttet eiendom inngår i posten for netto driftsinntekt fra eiendom, og ikke i posten for verdiendringer på investeringer (resultatpost 2.4, 3.4 og 12.4).

4.2.4 Verdiendringer på investeringer

I resultatpost 2.4, 3.4 og 12.4 føres urealiserte gevinster og tap på investeringer i eiendom og finansielle eiendeler med mindre endringene skal føres som andre inntekter og kostnader, jf. resultatpost 19.

Indirekte eie av eiendom gjennom datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak skal i balansen presenteres som investeringer i datterforetak mv. Verdiendringer på slike investeringer skal føres i resultatpost 2.1, 3.1 og 12.1 i resultatregnskapet, og ikke i posten for verdiendringer på investeringer (resultatpost 2.4, 3.4 og 12.4).

4.3 Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser

Endringer i forsikringsforpliktelser som resultatføres, skal presenteres i resultatpost 5 til 8 og resultatpost 19. Premie som belastes premiefondet, innskuddsfondet, pensjonistenes overskuddsfond, pensjonsreguleringsfond og reguleringsfond resultatføres imidlertid som premieinntekt i post 1.1.

Resultatpost 5 omfatter utbetalte erstatninger på forsikringskontrakter. Utdypende bestemmelse finnes i årsregnskapsforskriften § 4-10.

Resultatpost 6 er forbeholdt forsikringskontrakter med kontraktsfastsatte forpliktelser, jf. balansepost 13. På denne posten føres alle endringer i forsikringsforpliktelsene med mindre resultatpost 5, 8 eller 19 kommer til anvendelse. Endringer i tilleggsavsetninger i perioden føres i resultatpost 6.2, herunder årets tilleggsavsetninger og anvendelse av tilleggsavsetninger til dekning av pliktige avsetninger. Endringer i bufferfond i perioden føres i resultatpost 6.4, herunder året avsetning og anvendelse av bufferfond.

Resultatpost 7 er forbeholdt forsikringskontrakter med særskilt investeringsvalg, jf. balansepost 14. På denne posten føres alle endringer i forsikringsforpliktelsene med mindre resultatpost 5 eller 19 kommer til anvendelse.

Resultatpost 8 er forbeholdt forsikringskontrakter med kontraktsfastsatte forpliktelser. På denne posten føres overskudd på avkastning fra eiendeler i kollektivporteføljen justert for eventuell del av avkastningen som er ført under post 19. I tillegg omfatter post 8 periodens risikoresultat som tilordnes forsikringskontraktene. Utdypende bestemmelser finnes i årsregnskapsforskriften § 4-11.

Resultatpost 19.1.4 og 19.2.4 omfatter endringer i forsikringsforpliktelser som er forårsaket av verdiendringer presentert i resultatpost 19, se punkt 4.4.

Når det gjelder endringer i risikoutjevningfondet, jf. balansepost 11.1.3, skal endringene ikke resultatføres ettersom fondet klassifiseres som egenkapital i balansen. Endringene føres med motpost i “Annen opptjent egenkapital”, jf. balansepost 11.2.

4.4 Andre inntekter og kostnader (OCI⁵)

IFRS krever at enkelte typer av verdiendringer vises atskilt fra “vanlige” resultatposter. Disse resultatpostene utgjør sammen med ordinært resultat (profit or loss) totalresultatet (statement of comprehensive income) for perioden.

Årsregnskapsforskriften er tilpasset kravene i IFRS om presentasjon av totalresultat, jf. resultatpost 18 til 20. Det “vanlige” resultatet fremkommer av resultatpost 18. Øvrige inntekter og kostnader presenteres under resultatpost 19 som andre inntekter og kostnader. Summen av det “vanlige” resultatet og andre inntekter og kostnader utgjør totalresultatet for perioden, jf. resultatpost 20.

I resultatpost 19.1.1 føres endringer i verdiregulert beløp på eiendom, anlegg og utstyr som etter IAS 16 skal innregnes som andre inntekter og kostnader. Denne posten benyttes uavhengig av om den angjeldende eiendelen tilhører selskapsporteføljen eller kundeporteføljene. Justering for eventuelle endringer i forsikringsforpliktelser føres i resultatpost 19.1.4, se nærmere omtale nedenfor.

I resultatpost 19.1.2 føres aktuarielle gevinster og tap mv. på ytelsesbaserte pensjonsordninger for egne ansatte som etter IAS 19 skal innregnes som andre inntekter og kostnader.

I resultatpost 19.2.1 føres gevinster og tap på finansielle eiendeler som etter IFRS 9 skal innregnes som andre inntekter og kostnader.

I resultatpost 19.2.2 føres effektiv andel av gevinster og tap på sikringsinstrumenter i kontantstrømsikring som etter IFRS 9 skal innregnes som andre inntekter og kostnader.

I resultatpost 19.1.4 og 19.2.4 føres endringer i forsikringsforpliktelser knyttet til verdiendringer i post 19. Avkastning på eiendeler i kundeporteføljene som tilordnes forsikringskontraktene i henhold til forsikringslovgivningen, føres i utgangspunktet i det “vanlige resultatet”. For avkastning på eiendeler til dekning av kontraktsfastsatte forpliktelser benyttes resultatpost 6 og 8. For avkastning på eiendeler til dekning av foretakets forpliktelser knyttet til verdien av særskilt investeringsportefølje benyttes resultatpost 7. Det gjelder likevel unntak for avkastning på eiendeler som relaterer seg til inntekter og kostnader som føres som andre

---

⁵ Other Comprehensive Income

inntekter og kostnader i totalresultatet. Dersom disse inntektene og kostnadene er knyttet til eiendeler som inngår i kundeporteføljene, skal tilhørende tilordning av avkastning til forsikringskontraktene føres i resultatpost 19.1.4 og 19.2.4, med motpost i forsikringsforpliktelser i balansen. Hvilken motpost, eller motposter, under forsikringsforpliktelser som skal anvendes, vil avhenge av hvilken eiendel verdiendringen er knyttet til og type forsikringskontrakt.

I resultatpost 19.1.5 og 19.2.5 føres summen av skattekostnader på andre inntekter og kostnader, jf. IAS 1.91b.

4.5 Flytting av forsikringskontrakter

Nedenfor gis det en fremstilling av resultat-/balanseføringen ved flytting av forsikringskontrakter mellom livsforsikringsforetak og mellom livsforsikringsforetak og pensjonskasser. Bestemmelse om resultatføring ved flytting av forsikringskontrakter er gitt i § 4-9 i årsregnskapsforskriften.

Forsikringsforetak som overtar kontrakten

- Den del av overførte eiendeler (midler) som tilsvarer økningen i premiereserve knyttet til den nye kontrakten føres som premieinntekt, jf. resultatpost 1.3. Den del av overførte eiendeler som tilsvarer økningen i tilleggsavsetninger og bufferfond føres som inntekt i resultatpost 6.7 og 7.5.
- Økningen i premiereserve, pensjonskapital, tilleggsavsetninger og bufferfond føres i sin helhet som kostnad, jf. resultatpost 6.1, 6.2 og 6.4 samt 7.1 og 7.5.
- Den del av de overførte eiendeler som tilsvarer økning i premiefond, innskuddsfond, pensjonistenes overskuddsfond, pensjonsreguleringsfond og reguleringsfond balanseføres direkte uten resultatføring.

Forsikringsforetak som avgir kontrakten

- Overførte eiendeler (midler) som er knyttet til forsikringskontrakten (tilsvarende premiereserve, tilleggsavsetninger og bufferfond) ved opphør føres som en kostnad, jf. resultatpost 5.2.
- Reduksjonen av premiereserve, pensjonskapital, tilleggsavsetninger og bufferfond føres over resultatregnskapet som en inntekt, jf. resultatpost 6.1, 6.2 og 6.4 samt 7.1 og 7.5.
- Reduksjonen i premiefond, innskuddsfond, pensjonistenes overskuddsfond, pensjonsreguleringsfond og reguleringsfond balanseføres direkte uten resultatføring.

5 Balansen

5.1 Generelt

I selskapsregnskapet skal balansen presenteres i samsvar med oppstillingsplanen for balansen i § 4-5 i årsregnskapsforskriften. Det følger av forsikringsvirksomhetsloven § 3-11 første ledd at livsforsikringsforetak skal dele foretakets forvaltningskapital inn i kollektivporteføljen, investeringsvalgporteføljen og selskapsporteføljen. På bakgrunn av lovkravet er oppstillingsplanen for balansen eiendelsside inndelt slik at eiendeler i kollektivporteføljen, investeringsvalgporteføljen og selskapsporteføljen vises atskilt, jf. årsregnskapsforskriften § 4-5.

Risikoutjevningfond etter forsikringsvirksomhetsloven § 3-22, skal klassifiseres som egenkapital i balansen og ikke som forsikringsforpliktelse, jf. årsregnskapsforskriften § 3-2. Endringer i fondet innregnes ikke i resultatregnskapet.

Nedenfor følger nærmere omtale av enkelte poster i balansen. Det vises ellers generelt til ledsagende bestemmelser til balanseposter i forskriftens kapittel 4, jf. §§ 4-14 til 4-20.

5.2 Investeringer i finansielle instrumenter og eiendom

Investeringer som inngår i de respektive porteføljene (selskapsporteføljen, kollektivporteføljen og investeringsvalgporteføljen) presenteres særskilt i egne hovedposter.

5.2.1 Bygninger og andre faste eiendommer

Oppstillingsplanen skiller mellom investeringseiendommer og eierbenyttet eiendom, jf. balansepost 2.1, 6.1 og 8.1. Nærmere avgrensning av hva som er å anse som investerings-eiendom og eierbenyttet eiendom er gitt i IAS 40.5. Se også punkt 3.4 om innregning og måling.

Finanstilsynet legger til grunn at postene ikke skal inneholde indirekte eie av eiendom gjennom aksjer/andeler. Slike investeringer skal presenteres som investeringer i datterforetak mv. eller som finansielle eiendeler, jf. balansepost 2.2.1, 6.2.1, 8.2.1 og 2.4.1, 6.4.1, 8.4.1.

5.2.2 Finansielle eiendeler

Livsforsikringsforetakets fordringer på og verdipapirer utstedt av datterforetak mv. føres i post 2.2.2, 6.2.2 og 8.2.2. Øvrige finansielle eiendeler som er investeringer presenteres i henhold til anvendt måleregul, dvs. til post 2.3, 6.3, 8.3 for amortisert kost eller til post 2.4, 6.4, 8.4 for virkelig verdi. Se også punkt 3.3 om innregning og måling.

I balansen føres finansielle derivater i kundeporteføljene som eiendeler i post 6.4.4 og 8.4.4. Finansielle derivater som tilhører selskapsporteføljen føres i post 2.4.4. Finansielle derivater som er forpliktelser føres i post 17.4. Det er ikke adgang til å nettoføre finansielle derivater på eiendelssiden eller forpliktelsessiden.

Andeler i rentefond (obligasjons- og pengemarkedsfond) føres som rentebærende verdipapirer i post 2.4.2, 6.4.2 og 8.4.2. Tilsvarende gjelder andeler i kombinasjonsfond dersom verdien av

rentepapirene utgjør minst halvparten av fondets verdi. Ved overvekt av aksjer føres andelen i kombinasjonsfondet som aksjer og andeler i post 2.4.1, 6.4.1 og 8.4.1.

5.3 Finansielle eiendeler som ikke er investeringer

Finansielle eiendeler som ikke er investeringer presenteres i post 3 og 4.2. Det innebærer for eksempel at driftskonto skal presenteres i post 4.2, og ikke som plassering i innskuddskonto i post 2.4.3, 6.4.3 og 8.4.3.

5.4 Forskuddsbetalte kostnader og ikke mottatte inntekter

Post 5.1 skal ikke inneholde opptjente, ikke mottatte renteinntekter. Opptjente, ikke mottatte renteinntekter skal i stedet presenteres samlet med de respektive finansielle instrumentene.

5.5 Gjenforsikringsandel av forsikringsforpliktelser

Gjenforsikringsandeler innregnes som eiendel, se punkt 3.2.4. I balansen føres gjenforsikringsandelene i post 7 og 9.

5.6 Egenkapital og ansvarlig lånekapital mv.

I post 10.3 føres egenkapitalandel av finansielle instrumenter som etter IAS 32 *Finansielle instrumenter - presentasjon* består av både en forpliktelsesdel og en egenkapitalandel (sammensatte finansielle instrumenter). I post 10.3 føres videre finansielle instrumenter som i samsvar med IAS 32 og IFRS for øvrig skal innregnes som (innskutt) egenkapital, herunder aksjebaserte betalingstransaksjoner som gjøres opp i egenkapital, jf. IFRS 2 *Aksjebasert betaling*.

Etter årsregnskapsforskriften § 3-2 skal risikoutjevningfondet klassifiseres og innregnes som egenkapital. I balansen presenteres risikoutjevningfondet i post 11.1.3.

Fondsobligasjoner som etter IAS 32 klassifiseres som forpliktelser føres i post 12.4.

5.7 Forsikringsforpliktelser

I balansen vises forsikringsforpliktelser atskilt for henholdsvis forsikringskontrakter med kontraktsfastsatte forpliktelser (balansepost 13) og forsikringskontrakter med særskilt investeringsportefølje (balansepost 14) med krav til spesifisering i ulike typer avsetninger.

Forsikringskontrakter med kontraktsfastsatte forpliktelser omfatter i hovedsak kollektive ytelsespensjonsordninger, ordninger etter tjenestepensjonsloven, fripoliser utgått fra kollektive pensjonsordninger og individuelle pensjonsforsikringer. I tillegg omfattes innskuddspensjonsordninger med rentegaranti.

Forsikringskontrakter med særskilt investeringsportefølje omfatter i hovedsak kollektive innskuddspensjonsordninger uten rentegaranti og pensjonskapitalbevis uten rentegaranti. I tillegg omfattes kollektive ytelsespensjonsordninger der både rentegaranti og investeringsvalg inngår.

Forsikringsforpliktelsene presenteres brutto, dvs. uten fradrag for gjenforsikringsandeler.

Nedenfor følger nærmere omtale av enkelte balanseposter.

Balansepost 13.1 *Premiereserve mv.* omfatter premiereserve for kollektive ytelsespensjonsordninger, fripoliser og individuelle pensjonsordninger. Pensjonskapital (eksklusiv eventuelle tilleggsavsetninger) på innskuddsordninger med rentegaranti er også omfattet. Pensjonsbeholdning knyttet til kontrakter med garantert rente føres også her, jf. lov om tjenstepensjon.

Balansepost 13.4 *Premiefond, innskuddsfond og fond for regulering av pensjoner mv.* Fond for regulering av pensjoner er et samlebegrep for pensjonistenes overskuddsfond, pensjonsreguleringsfond og reguleringsfond. Pensjonistenes overskuddsfond er regulert i foretakspensjonsloven, mens pensjonsreguleringsfond og reguleringsfond er regulert i lov om tjenstepensjon.

Balansepost 14.1 *Pensjonskapital mv.* omfatter pensjonskapital (eksklusive eventuelle tilleggsavsetninger), også premiereserve knyttet til ytelsesbaserte pensjonsordninger med investeringsvalg.

Balansepost 14.3 *Premiefond, innskuddsfond og fond for regulering av pensjoner mv.* Fond for regulering av pensjoner er et samlebegrep for pensjonistenes overskuddsfond, pensjonsreguleringsfond, reguleringsfond og bufferavsetning.

5.8 Påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter

Post 18.1 skal ikke inneholde mottatte, ikke opptjente renteinntekter. Mottatte, ikke opptjente renteinntekter skal i stedet presenteres samlet med de respektive finansielle instrumentene.

6 Noteopplysninger

6.1 Generelt

Livsforsikringsforetak skal gi opplysninger i noter til årsregnskapet i samsvar med årsregnskapsforskriften kapittel 5, som er inndelt i følgende deloverskrifter:

- Innledende bestemmelser (§§ 5-1 til 5-6)
- Forsikringskontrakter (§§ 5-7 til 5-12)
- Finansielle instrumenter (§§ 5-13 til 5-36)
- Eiendom (§ 5-37 og § 5-38)
- Foretak i samme konsern og tilknyttede foretak (§§ 5-39 til 5-41)
- Annet (§§ 5-42 til 5-59)

Kravene til noteopplysninger er dels gitt ved bestemmelser som henviser til opplysningskrav i IFRS, og bestemmelser hvor opplysningskrav i IFRS er innarbeidet mer direkte (ord for ord) i forskriften. Det vises til punkt 6.2. I punkt 6.3 omtales noteopplysningskrav utover IFRS.

6.2 Opplysningskrav i samsvar med IFRS

6.2.1 Store livsforsikringsforetak

Krav til opplysninger i samsvar med IFRS er mest omfattende for store livsforsikringsforetak. Samtlige opplysningskrav om finansielle instrumenter i IFRS 7 *Finansielle instrumenter - opplysninger* gjelder, jf. årsregnskapsforskriften § 5-13 første ledd. Tilsvarende gjelder samtlige opplysningskrav om virkelig verdi i IFRS 13, jf. § 5-6 første ledd.

6.2.2 Små livsforsikringsforetak mv.

For små livsforsikringsforetak og filialer av utenlandske livsforsikringsforetak som ellers regnes som store foretak etter årsregnskapsforskriften, gjelder opplysningskrav i ovennevnte standarder kun i den utstrekning de er nærmere innarbeidet i forskriften, jf. §§ 5-14 til 5-29 (finansielle instrumenter) og § 5-6 andre ledd (virkelig verdi).

6.2.3 Felles opplysningskrav

Øvrige opplysninger som henviser til eller tar utgangspunkt i noteopplysningskrav i IFRS er felles for alle livsforsikringsforetak. Det gjelder f.eks. noteopplysningskravene om viktige regnskapsprinsipper og viktige kilder til estimeringsusikkerhet etter IAS 1 *Presentasjon av finansregnskap* nr. 117-133 (årsregnskapsforskriften § 5-4 første ledd), investeringseiendom (§ 5-37), eierbenyttet eiendom (§ 5-38) og avsetninger, betingede forpliktelse og betingede eiendeler (§ 5-42).

I henhold til IAS 1.122 skal foretaket i oversikten over viktige regnskapsprinsipper eller andre noter opplyse om de vurderinger, foruten vurderinger som innebærer estimater, som ledelsen har foretatt som et ledd i anvendelsen av foretakets regnskapsprinsipper, og som har mest betydelig innvirkning på beløpene som innregnes i finansregnskapet.

6.3 Opplysningskrav utover IFRS

Innenfor hver av deloverskriftene, med unntak av deloverskriften for eiendom, er det opplysningskrav som har et annet utgangspunkt enn konkrete bestemmelser i IFRS. Det gjelder f.eks. opplysningskravene i årsregnskapsforskriften § 5-7 og §§ 5-9 til 5-12 for forsikringskontrakter og §§ 5-30 til 5-36 for finansielle instrumenter. Opplysningskravene er felles for alle livsforsikringsforetak.

På områder som ikke er særskilt regulert i årsregnskapsforskriften kapittel 5 kan noteopplysningskrav i IFRS fravikes, jf. forskriftens § 5-1 første ledd første punktum. I slike tilfeller skal det i stedet gis opplysninger i henhold til god regnskapsskikk så langt dette er relevant for livsforsikringsforetakenes anvendte måle- og innregningsregler mv., jf. § 5-1 første ledd andre punktum.

FINANSTILSYNET

Postboks 1187 Sentrum

0107 Oslo

POST@FINANSTILSYNET.NO

WWW.FINANSTILSYNET.NO